

Forfatter: Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 246.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365288400/facsimile.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

Skolekammeraterne

171,7 fin. sonnambul > sonnambuli
182,10 Hôtel > Hôiel

Den Fremmede

197,16 *blevet > bleven
198,11 fin.* 22 > 20
199,12 *Kulturens > Culturens
199,16 ofl.st.* Incognito > *Incognito*
201,1 ofl.st.* Signor > *Signor*
201,1 ofl.st.* Forestière > *Forestière*
201,19 ofl.st.* Viconte > *Viconte*
202,20 *Begge > begge
203,3 *Dine > dine
203,17 *Viconten > *Viconten*
203,7 fin. ofl.st.* Signora > *Signora*
203,5 fin.* Du > du
204,8 *den! - > den
205,7 *Dig > dig
205,14 *Dig > dig
205,8 fin.* Vicomtesse > *Vicomtesse*

Pulcnellen

206,2 *Navona > *Navona*
206,3 fin.* Fjellebod- > Fjellebod-
207,5 *Tre Fjerdedelen > Tre-Fjerdedelen
207,8 *see > see,
207,21 *St Carlo-Theatret > *St. Carlo-Theatret*
208,13 fin.* han⁶, > han⁶ -
211,1 fin.* Herrer. > Herrer. -
212,7 *maaskee > maaske
212,11 *veed, den > veed. Den
213,2 *Der > der
213,19 *phantastisk > fantastisk
213,8 fin.* Macaroni > Maccaroni
213,7 fin.* saamaa > saamaad
213,2 fin.* Du > *du*
213,2 ofl.st.* Du > du
214,1 ofl.st.* Dig > dig
214,13 *Djævlesikkeise. > *Djævlesikkeise*
214,7 fin.* sand > sand:

De tvende Draaber

218,10 had ti > indtil

De senere udgaver af fortællingerne genoptrykker teksterne, med en del mindre væsentlige ændringer. Andenudgaven af de tre tidlige samlinger forelå først i *Samlede Skrifter*, 1845. Her er der naturligvis foretaget en del forandringer af stavemåder og bøjningsformer for at bringe teksten i overensstemmelse med samtidens norm på disse områder, og samme ønske om en korrekt sprogform kan spores i en række ændringer af ordlyden som »sin« til »hans« (f.eks. i »sit hele Liv«, *Det høie Spil* s. 13). En del indgreb skyldes antagelig et ønske om at skabe variation, som når det andet »sagde« *Moster Maria* s. 89 erstattes af »udbrødt«; en anden type bearbejdelser gør stillejet lidt jævner (bl.a. bliver »Gangere« til »Rideheste« *Sphinxen* s. 50). Undertiden lettes læsningen ved, at sætningsbygningen forenkles (således *Moster Maria* s. 90: »han [saac] arter hen til Vinduet, hvorved Glasset faldt ham af Haanden«, der ændres til »han [saac] atter hen til Vinduet – Glasset faldt ham af Haanden«). Undertiden strammer Ingemann teksten ganske let ved udeladelser (»den skønne Mirza« bliver f.eks. til »let og ret «Mirza«, *Det høie Spil* s. 40), men det sker ikke særlig hyppigt, og han foretager også udvidelser, som regel for at gøre sammenhængen klarere (således forklars Marias voldsomme reaktion på Hinds replik s. 92 ved tilføjeisen »Der var en Kulde og Haan i hans Blik og Stemme, som gjennemisnede hende«).

De to senere kortprosasamlinger, Ingemann selv udgav, udkom samtidig selvstændigt og som bind i de samlede skrifter; digteren nåede at se dem udgivet endnu en gang, i andenudgaven af de samlede eventyr og fortællinger (1853-61). De ændringer, der er foretaget fra førsteudgaven, er ret fåtallige og repræsenterer de samme typer indgreb, som allerede er nævnt, dog med en enkelt fornyelse: Ingemann har undgået en del fremmedord ved at erstatte dem med hjemlige synonymmer. Denne sprogrensning er ikke foretaget særlig konsekvent, men er meget mærkbar i *Varulven*, hvor f.eks. »exalteret« s. 116 udskiftes med »overspændt«.

Sammenfatrende må man sige, at Ingemann ganske tydeligt har følt sig forpligtet til at gennemrette sine fortællinger, hver gang de optryktes, men nogen vilje til en egentlig omdigtning er der ikke tale om.

Litteraturliste

- Erik Thygesen: «Litteraturens Rige er en aandelig Fristat» i Jørgen Dines Johansen (red.): *Analysen af Dansk Korpura* 1, 1971. – En bevidst ahistorisk, psykoanalytisk inspireret fortolkning af Sphinxen, der sær interesserer sig for sammenstødet mellem det realistiske og det eventyrlige og for kønsrollerne.
- Ib Johansen: *Sjænske fortællinger*, Aalborg 1986. – En gennemgang af moderne teorier om den fantastiske fortælling og analyser af en række danske eksempler på genren, hvoraf Ingemanns er de ældste behandlede. En række af nærværende udvalgte fortællinger bliver gennemgået med fremhævelse af deres fantastiske træk, og litteraturhistoriens forbigående af denne del af Ingemanns produktion forklæres som en konsekvens af det traditionelle billede af den danske guldalder.
- Ivy York Møller-Christensen: «Bernhard Severin Ingemann og eventyrgeren» i *Nordica* bind 3, Odense 1986. – Artiklen genfindes ganske lidt omarbejdet og udvidet i samme: *Den danske eventyrtradition 1800-1870*, Odense University Studies in Scandinavian Languages and Literatures 15, Odense 1988. – En genrehistorisk undersøgelse af, hvordan det romantiske eventyr, der skaber en altomfattende, harmonisk syntese, udvikler sig til splittelses- eller virkelighedseventyret (den fantastiske fortælling), der rummer disharmoni og opløsning af verdens- og menneskebilledet. Den udviklingslinie, der regnes, forekommer dog ikke helt troværdig, idet to af de fire analyserede Ingemanntekster er forkert dateret (Sphinxen (1820) sættes til 1816 og -fatalt - Krønike om Hr. Helias og Jomfru Beatrix (1816) til 1845).
- Erik Lunding: «Biedermeier og romantismen» i *Kritik* bind 7, 1968. – Den grundlæggende fremstilling af begrebet biedermeier i den danske litteratur. Artiklen påviser, at forrige århundredes danske litteratur før Brandes var dommeret af biedermeiers karakteristiske træk: harmonisering, afdampning, mådehold, dyrkelsen af hjemmet, af den stille lykke og af Danmark, fremhævet ved den bevidste fortællelse af det dæmoniske i den enkelte og i samfundet.